

Offentlig version av beslut ÅMH-Mb 310/15

Beslutet i original är sekretessbelagt enligt 9§ 1 mom. e p. i landskapslagen (1977:72) om allmänna handlingars offentlighet

[XXX]= sekretessbelagda uppgifter

Verksamhet

Kommunal barnskyddsmyndighet

Förvaltningsklagomål gällande barnskyddsutredning

Beslut

ÅMHH uppmärksamgör med stöd av 57 § socialvårdslagen¹ [XXX] kommun på att barnskyddsverksamheten ska ordnas i enlighet med 26-27 §§ barnskyddslagen² och uppmanar kommunen att beakta 5§ 2mom. klientlagen³ samt 5§, 20§ 2 mom. förvaltningslagen⁴.

Motivering

Inledande av ett barnskyddsärende

Enligt 26 § 1 mom. barnskyddslagen, enligt dess ordalydelse vid tidpunkten för barnskyddsanmälan,² inleds ett barnskyddsärende på ansökan eller när en socialarbetare eller någon annan anställd inom barnskyddet har tagit emot en begäran om bedömning av barnskyddsbehovet eller en

¹ Socialvårdslagen (FFS 710/1982), genom landskapslagen (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riks författningar om socialvård.

² Barnskyddslagen (FFS 417/2007) antagen på Åland genom landskapslagen (2008:97) om tillämpning i landskapet Åland av riks författningar om socialvård. Lagen om ändring av barnskyddslagen (FFS 1302/2014) tillämpas till den del det gäller landskapets lagstiftningsbehörighet, i den lydelse den hade per 31 mars 2015.

³ Lagen (FFS 812/2000) om klientens ställning och rättigheter inom socialvården antagen på Åland genom landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riks författningar om socialvård.

⁴ Förvaltningslag (ÅFS 2008:9) för landskapet Åland.

barnskyddsanmälan eller på något annat sätt fått kännedom om ett barn som eventuellt är i behov av barnskydd. Vidare ska den ansvariga socialarbetaren enligt 26 § 2 mom. senast den sjunde vardagen efter att ha mottagit anmälan eller motsvarande kontakt avgöra om en utredning enligt 27 § barnskyddslagen ska inledas eller om ärendet är av sådan art att det inte föranleder åtgärder. En klientrelation inleds enligt 26 § 3 mom. antingen genom att brådskande barnskyddsåtgärder vidtas eller då ett beslut om utredning av barnskyddsbehov fattas enligt 27 § i barnskyddslagen fattas.

ÅMHH konstaterar att barnskyddsanmälan gällande vårdnaden av [XXX] barn inkom per telefon till socialkansliet i [XXX] den 15.01 2015. Anmälan gjordes av [XXX] vid tidpunkten för anmälan. Enligt socialkansliets anteckningar har dessutom en privat person vid flera tillfällen under januari månad kontaktat socialkansliet eftersom personen var oroad över vårdnaden av familjens barn.

[XXX] kommun har enligt hörande till ÅMHH med anledning av barnskyddsanmälan i januari 2015 gjort bedömningen att en utredning enligt 27 § i barnskyddslagen ska göras. ÅMHH konstaterar att det inte finns någon anteckning gällande detta ställningstagande i journalanteckningarna. Ett avgörande huruvida en barnskyddsutredning ska inledas behöver inte fastställas genom något särskilt förvaltningsbeslut. Dock ska ett sådant centralt ställningstagande alltid tydligt dokumenteras i de handlingar som berör barnskyddsanmälan. Avgörandet och tidpunkten för detsamma utgör viktig information med beaktande av de berördas rättskydd.

ÅMHH konstaterar att [XXX] kommun inte på ett tydligt sätt har dokumenterat (och förmedlat) skälen och tidpunkten för avgörandet att en barnskyddsutredning ska göras.

ÅMHH uppmärksamgör [] kommun på att ställningstagande alltid ska dokumenteras om en barnskyddsutredning inleds eller inte.

Utredning av behovet av barnskydd

Enligt 27 § 1 mom. barnskyddslagen ska den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter göra en utredning över barnets situation. I utredningen bedöms barnets uppväxtförhållanden, vilka möjligheter vårdnadshavarna eller andra personer som svarar för barnets vård och

fostran har att sörja för barnets vård och fostran, samt behovet av barnskyddsåtgärder. Utredningen görs i den omfattning som omständigheterna i det aktuella fallet förutsätter. I regeringens proposition (RP 252/2006 rd s. 146) konstateras att i utredningen bör barnets situation och behov utredas i förhållande till vårdnadshavarnas och uppväxtmiljöns möjligheter att möta dem. Väsentligt är då bl.a. att utreda vårdnadshavarnas förmåga att sörja för barnets omsorg och fostran enligt utvecklingsnivån.

Utredningen ska enligt 27 § 2 mom. barnskyddslagen göras utan obefogat dröjsmål. Den ska färdigställas senast inom tre månader från att barnskyddsärendet anhängiggjordes. I regeringens proposition (RP 252/2006 rd s. 147) konstateras att utredningen ska göras utan obefogat dröjsmål och att den i alla händelser ska vara klar senast inom tre månader. En tidsfrist på tre månader utlöper således på den dag som till sitt ordningsnummer motsvarar dagen då barnskyddsärendet anhängiggjorts. I propositionen exemplifieras situationer som kan motivera en tre månader lång utredningstid med situationer där man måste invänta utlåtanden från t.ex. läkare, psykolog eller ifall man är tvungen att invänta en polisutredning.

Enligt klaganden har barnskyddanmälan gällande barnens möjlighet att [] en fråga om [XXX] kommun har bedömt att frågor kring [XXX] utgör en viktig del av barnskyddsutredningen [XXX]. Klaganden hävdar också att barnskyddsutredningen inte har genomförts utan obefogat dröjsmål, dvs senast inom tre månader. Kommunen motiverar den långa utredningstiden med bl.a. föräldrarnas samarbetsvilja, [XXX] på kommunens socialkansli och rekommendation av expertgruppen för utsatta barn att förlänga utredningstiden.

ÅMHH bedömer att frågor om [XXX] kan utgöra en rimlig del av barnskyddsutredningen. ÅMHH konstaterar dock att tiden för utredningen av barnskyddsbehov har överskridit tre månader, d.v.s. 15.04.2015, vilket oskäligt dragit ut på tiden.

ÅMHH uppmärksamgör [] kommun på att en utredning av behovet av barnskydd alltid ska färdigställas inom tre månader efter att ärendet anhängiggjorts.

Utredning av åtgärdsalternativen

Enligt 5§ klientlagen³ ska socialvårdspersonalen för klienten utreda hans eller hennes rättigheter och skyldigheter samt olika alternativ och deras verkningar liksom också andra omständigheter som är av betydelse för klientens sak.

En klientrelation inleds enligt 26 § 3 mom. antingen genom att brådskande barnskyddsåtgärder vidtas eller då ett beslut om utredning av barnskyddsbehov fattas enligt 27 § i barnskyddslagen fattas.

Enligt 30§ barnskyddslagen ska en klientplan göras upp för ett barn som är klient inom barnskyddet, om inte klientrelationen upphör efter utredningen av behovet av barnskydd. I klientplanen antecknas bl.a. de omständigheter som målet är att påverka samt barnets och familjens behov av stöd.

Föräldrarna uppfattar att orsak till vidare barnskyddsutredning inte föreligger efter den 4 februari då pappan på möte med representanter från kommunen [], i synnerhet som kommunen inte förmår presentera en utredning om åtgärdsalternativen enligt klientlagen.

Enligt kommunen noteras stödåtgärder framförallt när en klientplan uppgörs. I detta ärende har man ännu inte kommit så långt.

ÅMHH konstaterar att en utredning av behovet av barnskydd visar om klientrelationen ska fortsätta eller inte och att en klientplan inte behöver uppgöras innan barnskyddsutredningen är klar. Om klientrelationen fortsätter ska åtgärdsalternativ beaktas i klientplanen. ÅMHH bedömer att frågan inte förändelar vidare tillsynsåtgärder.

Kommunens informationsskyldighet

I förarbetet till 26 § i barnskyddslagen (RP 252/2006 rd s.146) betonas att barnets vårdnadshavare bör informeras om att en klientrelation inletts, t.ex. om att en barnskyddsutredning påbörjats. Informationsplikten innebär vidare enligt regeringspropositionen att föräldrarna informeras vad en utredning av behovet av barnskydd innebär och vem som ansvarar för utredningen.

Enligt 5 § i förvaltningslagen ska arbetet vid myndigheter bedrivas under så stor öppenhet som lagstiftningen om allmänna handlingars offentlighet medger. Vidare ska myndigheten enligt samma lagparagraf lämna upplysningar och ge vägledning till enskilda i den utsträckning som det är lämpligt och skäligt med hänsyn till frågans natur.

Enligt 20 § 2 mom. förvaltningslagen ska en myndighet på en parts begäran ge en uppskattning om när ett beslut kommer att fattas samt svara på förfrågningar om hur behandlingen framskrider.

Klagande anser att man borde ha fått tydligare information i ärendet och hur det fortskrider. Kommunens syn är snarare omvänd; man agerar om förfrågningar kring information kommer in, helst skriftligen. Och någon sådan har inte inkommit.

På basis av uppgifter från kommunen anser ÅMHHM att det förefaller finnas brister i kommunens information till föräldrarna om vad en utredning av behovet av barnskydd innebär och hur den framskrider. Utdrag av mejlkorrespondens under februari månad mellan [] förstärker detta intryck.

ÅMHHM uppmanar kommunen att vidta åtgärder så att information om en barnskyddsutredning ska ges så att berörda tillräckligt förstår dess innehåll och betydelse samt svara på förfrågningar om hur behandlingen framskrider.

Socialarbetarens behörighet

Enligt 13§ 3 mom. barnskyddslagen ska en socialarbetare utses som ansvarar för barnens angelägenheter. Socialarbetaren ska ha yrkesmässig behörighet som socialarbetare.

Socialarbetarbehörigheten på Åland regleras genom förordning om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (804/1992). Enligt 2§ 1 mom. är behörighetsvillkor för uppgiften som socialarbetare för uppgiften lämplig högre högskoleexamen, i vilken ingår eller utöver vilken förvärvats tillräcklig utbildning på socialarbetets område, eller socialvårdsexamen.

Föräldrarna hävdar att [XXX] saknar socialarbetarutbildning och därmed är obehörig att sköta barnskyddsärenden.

På basis av bifogade journalanteckningar och epostkorrespondens förefaller det som att [XXX] åtminstone inledningsvis, haft det operativa huvudansvaret för barnskyddsutredningen. Eftersom [XXX] behörighetsvillkor som socialarbetare inte ifrågasätts bedömer ÅMHH att frågan inte förändelar vidare tillsynsåtgärder.

Bakgrund

Ärendet handlar om två separata förvaltningsklagomål [XXX] mot hur [XXX] kommun har behandlat en barnskyddsanmälan riktad mot [XXX]. Klagomålen vänder sig mot att en barnskyddsanmälan om [XXX] utan motivering blivit en utredning om [XXX] och att utredningen inte gått rätt till, framförallt att utredningen inte har färdigställts inom tre månader utan omotiverat fördröjts. Utredningen har överförts till [XXX] kommun pga [XXX]. ÅMHH har behandlat klagomålet som ett gemensamt ärende eftersom frågeställningen är gemensam.

Tidslinje 2015:

15 januari	Barnskyddsanmälan mot familjen av [XXX].
27 januari	Familjen får besked om anmälan.
28 januari	Pappan träffar [XXX]. Innehåll/orsak till anmälan meddelas ej.
4 februari:	Innehåll/orsak till anmälan meddelas pappan på möte: [XXX] för barnen. Pappans svar var att familjen inte vill låta barnen [XXX].
Februari	Mejlkorrespondens mellan [].
9 mars	Uppföljande möte mellan [].
16 mars	Förvaltningsklagomål av [XXX].
22 april	Familjen [XXX].
12 maj	Förvaltningsklagomål av [XXX].
15 maj	Familjen meddelar [XXX].
21 maj	[XXX]kommun meddelar familjen att [XXX].
4 juni	Familjen kontaktar ÅMHH, hör sig för om hur ärendet behandlas och delger ovannämnda brev från 21 maj.
5 juni	ÅMHH skickar [XXX] kommun begäran om redogörelse (hörande) senast den 30 juni med alla upprättade handlingar som ansluter sig till ifrågavarande klagomål. Meddelades att svarstiden på begäran kan förlängas.
5 juni	Familjen meddelas om hörandet.

- 8 juni Familjen delger ÅMHM kommunens besked att ärendet [XXX].
- 8 juni ÅMHM delger familjen konsekvenserna av att ärendet [XXX].
- 23 juni Familjen meddelas att [XXX] kommun begärt förlängd svarstid till utg. av v. 28.
- 10 juli [XXX] kommuns hörande, inklusive bifogade journalanteckningar och utdrag av e-postkorrespondens, inkommer till ÅMHM.
- 29 juli ÅMHM meddelar familjen att [XXX]kommuns hörande inkommit.
- 3 augusti ÅMHM bifogar familjen en kopia på hörandet från [XXX] kommun, med information om att familjen kan lämna synpunkter inom tre veckor.
- 4 september Familjens synpunkter på [XXX] kommuns hörande inkommer.

Besvär

Enligt 57 § 3 mom. i socialvårdslagen får ändring i beslut inte sökas genom besvär.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Stig Abrahamsson
Myndighetschef
Beslutande

Mikael Granholm
Social- och hälsovårdsinspektör
Föredragande

För kännedom
Klaganden, nämnden